

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 529/2021
18.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Зорица Јовановић Ђукановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Владе Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво у Београду, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 218/20 од 15.07.2020. године, у седници већа одржаној 18.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 218/20 од 15.07.2020. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 504/13 од 08.05.2019. године, ставом првим изреке, обијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужена Република Србија – Влада Републике Србије, у смислу члана 135. Закона о државним службеницима засновала радни однос са тужиљом преузимањем из привремених институција Косова и Метохије почев од 05.11.2008. године, као дана престанка радног односа у претходном органу, те да је тај радни однос трајао до 07.03.2017. године када је тужилца остварила право на пензију. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилца тражила да се утврди да је имала право у периоду од 05.11.2008. године као дана када јој је престао радни однос у привременим институцијама Косова и Метохије до 07.03.2017. године када је остварила право на старосну пензију, да ради односно да буде у радном односу код туженог, као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилци накнади штету због изгубљене зараде за период од 05.11.2008. године до 07.03.2017. године у појединачним месечним износима са законском затезном каматом, као је наведено у том ставу изреке, а ставом четвртим изреке одбијен као неоснован захтев да се обавезе тужена да за тужилцу уплати допирносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, на износе наведене у ставу трећем изреке. Ставом петим изреке, обавезана је тужилца да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 242.250,00 динара, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 218/20 од 15.07.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и наведена првостепена пресуда потврђена. Одбијен је као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011...18/2020) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Другостепени суд је оценио битне жалбене наводе, прихватајући чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, те је поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је са Општином Штрпце закључила уговор о запослењу 02.01.2008. године за рад на одређено време на радном месту ..., са уговореним трајањем од 31.12.2007. године до 31.12.2008. године. Изјавом од 21.05.2008. године тужиља је обавестила Скупштину општине Штрпце да након 17.02.2008. године, односно од датума нелегално проглашене независности супротно Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација, прекида сваки вид ангажовања у поменитим институцијама, изјављује да не жели да буде ангажована у наведеној институцији која је део привремених институција самоуправе и тражи од надлежног органа раскид уговора о раду, као и да обавештава Скупштину општину Штрпце да одбија исплату свих новчаних примања из ових институција и признаје само институцију цивилне мисије Уједињених нација – УМНИК. Решењем Скупштине општине Штрпце, Одељења за администрације 03 бр 336 од 05.11.2008. године, тужиљи као раднику цивилне службе, прекинут је уговор о раду на основу дописа од 05.11.2008. којим је обавестила послодавца да жели да прекине уговор о раду. Као претходно запослена у предузећу „...“ из Урошевца, тужиља је била корисник привремене накнаде по Закључку Владе Републике Србије из 2003. године, у периоду од 01.09.2003. године до 07.03.2017. године када је остварила право на старосну пензију.

Влада Републике Србије је донела Закључак од 21.02.2008. године којим је усвојена информација о активностима за јачање институција Републике Србије на Косову и Метохији и обавезана су поједина министарства да преузму раднике који су били запослени у Привременим институцијама Косова и Метохије. Закључком Владе од 17.04.2008. године наложено је Министарству за Косово и Метохију да преузме лица која су била запослена у локалној самоуправи привремених институција Косова и Метохије. На списку радника за преузимање налазила се и тужиља. Донети Закључци Владе немају за последицу аутоматско преузимање лица која су била запослена у

локалној самоуправи привремених институција Косова и Метохије, па тако ни тужиље. За тужиљу није донето решење о преузимању односно о пријему на рад у неки други орган локалне самоуправе, односно орган или институцију чији је оснивач Република Србије, нити је засновала радни однос након што јој је радни однос престао 05.11.2008. године, а после којег датума у радном односу није била до пензионисања 07.03.2017. године.

Код изнетог стања ствари, пресудама нижестепених судова је одбијен као неоснован тужбени захтев за тражено утврђење да је тужена Република Србија засновала радни однос са тужиљом у смислу члана 135. Закона о државним службеницима, преузимањем из привремених институција Косова и Метохије почев од 05.11.2008. године и да је тај радни однос трајао до 07.03.2017. године, и уједно одбачена тужба, као недозвољена, у делу траженог утврђења да је у наведеном периоду тужиља имала право да ради односно да је била у радном односу код тужене. У овом делу тужба је одбачена са разлога што тужиља није доказала постојање правног интереса за подношење тужбе са таквим захтевом, којим не тражи заштиту конкретног повређеног субјективног права, већ тражи да се утврди да је у одређеном периоду имала право да ради код тужене. Постојање правне користи је услов дозвољености тужбе за утврђење у смислу члана 194. ЗПП, а тужилац мора доказати постојање правног интереса пре доспелости захтева за чинидбу, који услов није испуњен постављањем захтева да се утврди да је тужиља имала право да ради у периоду од 05.11.2008.године до пензионисања 07.03.2017.године.

Правни интерес постоји за тражење утврђења о заснивању и трајању радног односа. Захтев за утврђење о томе, у конкретном случају није основан са разлога наведених у пресудама нижестепених судова. Тужиља је била у радном односу на одређено време у органу локалне самоуправе привремених институција Косова и Метохије и радни однос јој је престао на лични захтев пре истека уговореног трајања. Тужиља није била у статусу државног службеника јер није радила на радном месту које се састоји од послова из делокруга органа државне управе, правосудних органа и других органа и служби наведених у члану 2. став 1. Закона о државним службеницима Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 81/2005-испр., 64/2007-испр, 116/2008). Поред тога, судови су имали у виду да тужиља није примљена у радни однос по поступку и на начин прописан одредбама члана 45-60 наведеног закона, да није засновала радни однос у државном органу на начин прописан у члану 63. истог закона (доношењем решења руководиоца кад је у питању државни службеник или закључењем уговора о раду ако је у питању намештеник), те оценили да нема основа за преузимања тужиље у други државни орган применом члана 135. Закона о државним службеницима, у ситуацији када се не ради о укидању државног органа уз обавезу преузимања његовог делокруга. Привремене институције Косова и Метохије није основала Република Србија. Околност да је Влада Републике Србије донела закључке 21.02.2008. године и од 17.04.2008. године којима је дата обавеза Министарству за КиМ да преузме лица која су била запослена у локалној самоуправи привремених институција КиМ, не може за последицу имати аутоматско преузимање лица која су била запослена у тим институцијама, имајући у виду наведене законске одредбе.

Ревизијом се оспорава правилност побијане пресуде из угла примене материјалног права, истицањима да наведени закључци Владе Републике Србије по својој правној природи представљају правно обавезујуће конститутивне одлуке о

правном положају лица запослених у привременим институцијама Косова и Метохије и њиховом безусловном преузимању, уколико доставе доказ о престанку радног односа у тим институцијама, да се овим закључцима положај наведених лица уподобљава положају државних службеника и намештеника који су радили у укинутим органима, у том смислу утврђује њихово право да буду преузети у орган Републике Србије који је преузео односни делокруг рада, а да се преузимање врши тако што руководилац органа Републике Србије који је преузео односни делокруг рада доноси решење о преузимању сваког запосленог.

Крећући се у границама ревизијских инстицања, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

Тужили је радни однос престао у органу локалне самоуправе привремених институција Косова и Метохије. Република Србија није оснивач органа у коме је тужили престао радни однос, нити је од стране Републике Србије преузета надлежност органа привремених институција Косова и Метохије. Закључцима Владе Републике Србије од 21.02.2008.године и 17.04.2008.године не утврђују се појединачна права на преузимање односно пријем у радни однос. У случају тужиле није спорно да решење о преузимању није донето, односно акт о пријему у радни однос у орган орган локалне самоуправе, државни орган или службу у институцијама Републике Србије. У чињеничној ситуацији као што је утврђена, нормативни основ не постоји да се преузимање реализује. Нема ни правне утемељености за тумачење да се положај запослених у органима локалне самоуправе привремених институција Косова и Метохије уподобљава положају државних службеника и намештеника.

Тужила није имала статус државног службеника у органу тужене Републике Србије и не може имати повољнији положај од државних службеника у органима тужене који подлежу примени Закона о државним службеницима Републике Србије, а којим се уређују права и дужности државних службеника и поједина права и дужности намештеника (члан 1. став 1.). Овим законом је прописано да ако државни орган буде укинут а његов делокруг преузме други државни орган, он преузима и државне службенике из укинутог државног органа, решењима која доноси руководилац државног органа који је преузео делокруг (члан 135. став 1.), ако државни орган буде укинут а његов делокруг не преузме ниједан државни орган, државни службеници из укинутог органа постају нераспоређени даном укидања државног органа (члан 137. став 1.), нераспоређеном државном службенику престаје радни однос ако у року од два месеца не буде премештен у други државни орган (члан 137. став 1.). Имајући у виду изнето, као и да на страни тужиле није постојао законски основ за заснивање радног односа у органу тужене, у овој правној ствари нема места другачијем тумачењу.

Врховни касациони суд прихвата оцену нижестепених судова да основа нема тражењу да се у смислу члана 135. Закона о државним службеницима утврди да је тужила засновала радни однос код тужене Републике Србије и да јој је радни однос трајао до стицања права на пензију. Оценом о неоснованости захтева за тражено утврђење, условљена је и оцена о захтевима за накнаду изгубљене зараде и уплату доприноса за пензијско инвалидско осигурање Фонду у Републици Србији, за период у којем тужила није радила у органима тужене (период од 05.11.2008.године до 07.03.2017. године), који су одбијени такође правилном применом материјалног права.

Одлука о трошковима поступка заснована је на правилној примени члана 153. став 1. ЗПП.

Из изнетих разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић